

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRONOMICE ȘI
MEDICINĂ VETERINARĂ
BUCUREȘTI**

FACULTATEA DE AGRICULTURĂ

TEZĂ DE DOCTORAT

**„STRATEGII PRIVIND DEZVOLTAREA
RURALĂ A JEDEȚULUI DÂMBOVITA”**

**Conducător științific:
Prof. univ. dr. DRĂGHICI MANEA**

**Doctorand:
Ing. GEORGESCU LEONARD**

2005

CUPRINS

Introducere	3
Capitolul 1. SPAȚIUL RURAL ROMÂNESC ȘI STADIUL DE DEZVOLTARE	5
1.1. Spațiul rural - concept și caracteristici în actuala etapă de dezvoltare economică	5
1.2. Necesitatea dezvoltării spațiului rural într-o economie globală	10
1.3. Contextul dezvoltării rurale în România	22
1.4. Agricultură și dezvoltarea rurală în România	36
1.5. Sistemul restructurării și implicațiile dezvoltării rurale din România	49
1.6. Analiza SWOT - metodă de investigare în cunoașterea spațiului rural românesc	55
Capitolul 2. STRATEGII ȘI IMPLICAȚIILE POLITICE ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE RURALE DIN ROMÂNIA	58
2.1 Elemente ale strategiilor de dezvoltare rurală	58
2.2. Situația strategică a României și mijloacele de diagnosticare pe termen mediu	64
2.3. Probleme și ajustări necesare în dezvoltarea spațiului rural din România în perspectiva aderării la Uniunea Europeană	93
2.4. Structuri, instituții, și relații în elaborarea și implementarea strategiilor în mediul rural	107
Capitolul 3. DEZVOLTAREA RURALĂ A JUDEȚULUI DÂMBOVIȚA ÎN CONTEXTUL MACROECONOMIC AL REGIUNII SUD – MUNTENIA. STUDIU DE CAZ AL JUDEȚULUI DÂMBOVIȚA	120
3.1.- Considerații generale privind dimensiunea geografico-teritorială a Regiunii Sud-Muntenia și impactul acesteia asupra dezvoltării rurale	120
3.2. Analiza situației economice și sociale (resursele economice) ale regiunii Sud-Muntenia și disparitățile zonale	125
3.3. Analiza situației economice și sociale(resursele-economice) a județului Dâmbovița structuri - socio- economice zonale	141
3.4. Realizări și factori determinați privind dezvoltarea rurală a județului Dâmbovița	166

Capitolul 4. STRATEGII DE VALORIFICARE AL SPAȚIULUI RURAL DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA _____ **174**

4.1. – Abordarea strategică a dezvoltării rurale a în județul Dambovița _____ 174

4.2. – Concepția de valorificare a patrimoniului și de dezvoltare rurală a județului Dambovița prin politici și forme manageriale .

Programul SAPARD _____ 178

4.3. – Politici și măsuri de dezvoltare rurală realizate prin programul SAPARD în județul Dambovița. _____ 191

4.4. - Strategia optimizării veniturilor gospodăriilor rurale din județul Dambovița prin pluriactivitate. _____ 199

4.5. – Strategia de dezvoltare agroturistică în județul Dambovița. _____ 205

4.6.- Abordări diferențiate ale dezvoltării rurale în funcție de specificul teritorial din județul Dambovița. _____ 222

Capitolul 5. PRIORITĂȚI STRATEGICE PENTRU DEZVOLTAREA RURALĂ ÎN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA _____ **231**

5.1. - Dimensiuni economice ale strategiilor dezvoltării rurale din zonele județului Dambovița. _____ 231

5.2. – Coordonate și strategii specifice în dezvoltarea rurală regională din județul Dambovița. _____ 240

5.3. - Exploatarea agricolă țărăneasca, rezultat al strategiei de dezvoltare rurală. _____ 254

5.4 - Strategia investițională și susținerea acesteia în dezvoltarea rurală a zonelor Dambovitene . Sisteme și forme. _____ 266

5.5. – Modalități și forme de implementare a programelor de dezvoltare rurală în județul Dambovița. _____ 277

Bibliografie _____ **280**

INTRODUCERE

Problema dezvoltării spațiului rural din România reprezintă pentru etapa actuală un deziderat cu adânci implicații economico-sociale. Aceasta întrucât procesul extrem de complex, de integrare în structurile Uniunii Europene presupune o serie de provocări cărora statele central și est europene sunt nevoite să răspundă. Una din laturile procesului menționat anterior o constituie cunoașterea și implementarea pe plan național a strategiilor de dezvoltare rurală, în vederea compatibilizării lor cu ceea ce există la nivel comunitar.

Prezentul studiu urmărește să analizeze numai câteva dintre problemele structurale privind spațiul rural cu care județul Dâmbovița se confruntă în prezent. Pentru acest motiv studiul își propune să stabilească repere și să nuanțeze o serie de aspecte privind probleme cum sunt: stadiul actual de dezvoltare al spațiului rural românesc, strategiile și implicațiile politice ale dezvoltării economice rurale din România, delimitarea și studiul cadrului economico-organizatoric al regiunii Sud-Muntenia în contextul macroeconomic al dezvoltării rurale, politici și mecanisme actuale de promovare a investițiilor de dezvoltare rurală, prioritățile strategice pentru dezvoltarea rurală a județului Dâmbovița. Situația economico-socială din mediul rural și problemele structurale din perioada postrevoluționară au avut ca rezultat o slabă integrare a economiei rurale românești în economia de piață. Se fac referiri la situația preponderenței agriculturii de subsistență care ridică o serie de dileme politice din punct de vedere al delimitării strategiilor de dezvoltare din etapa de preaderare privind zonele rurale. Structura actuală a activităților agricole nu favorizează eforturile României de a valorifica pe deplin susținerea PAC. Pentru acest motiv strategiile din spațiul rural trebuie să constituie un ansamblu al activităților agricole/neagricole, al căror rezultat să se soldeze cu o corelare a acestor activități la nivel micro și macroeconomic.

La nivelul microeconomic al județului Dâmbovița, s-au prezentat activitățile și relațiile rurale care în prezent sunt influențate negativ de o multitudine de factori delimitați prin efectele negative ale unei slabe infrastructuri, scurtcircuitările în furnizarea serviciilor, oportunitățile insuficiente de angajare în activități neagricole, lipsa de facilități în instruire, slaba aderare a populației rurale la investiții etc. La toate acestea se adaugă structura inadecvată a fermei agricole care în prezent constituie principalul factor care limitează competitivitatea agriculturii. Prin analiza veniturilor și cheltuielilor din arealul teritorial exemplificat în lucrare a mai reieșit că restabilirea proprietății private asupra pământului a asigurat populația rurală împotriva sărăciei acute, însă nu a reușit să modernizeze agricultura sau să creeze noi sisteme de ferme capabile să producă pentru comerț și să fie competitive la nivel internațional. Un rol important a revenit cunoașterii dependenței demografice și economice la nivel național și al teritoriilor analizate prin care se argumentează influența acestora asupra

strategiilor de dezvoltare rurală. Pentru acest motiv în lucrare s-au tratat aspecte privind formele și sistemele dezvoltării rurale actuale adoptate de comunitățile locale, dar și al exploatațiilor agricole țărănești, ca rezultat al strategiilor de dezvoltare.

Un alt aspect abordat în această lucrare se referă la cunoașterea factorilor care au provocat actuala situație de impact rural exemplificat atât la nivelul național, cât și la nivelul teritorial microeconomic al regiunii Sud-Muntenia și a județului Dâmbovița. Prin mijloace adecvate de diagnosticare, cu referire la analizele SWOT utilizate, au fost scoase în relief punctele pari și slabe, oportunitățile și riscurile, care vor exista la nivele teritoriale respective. Laturile menționate caută să fundamenteze tocmai strategiile elaborate pentru totalitatea spațiului economic și social al comunităților rurale din România și a microteritoriilor menționate. În această parte din lucrare se propune o analiză a modificărilor survenite în planul măsurilor de dezvoltare rurală, pe de o parte sub aspectul raportului jucat de CEE și cel jucat de economia românească, iar pe de altă parte sub cel al conținutului și modului de aplicare al măsurilor și priorităților.

Demersul redat în această lucrare orientează reforma structurală a mediului rural care trebuie să aibă un dublu obiectiv: în primul rând reducerea numărului de persoane care își câștigă traiul din agricultură și prin urmare eliberarea terenurilor pentru consolidarea fermelor; în al doilea rând diversificarea și creșterea activităților neagricole și drept consecință, sporirea eficienței activităților din spațiul rural. Studiul propune mai multe seturi de măsuri, dintre care investițiile SAPARD reprezintă în actuala etapă o soluție pentru care lucrarea de față încearcă să ofere un diagnostic actualizat. Aceasta în sensul susținerii și diversificării economiei rurale, printr-o abordare nouă, în favoarea unor strategii proprii zonei rurale și oferind motive economice întemeiate. Se fac referiri la nivelul scăzut al veniturilor în zona rurală dâmbovițeană care afectează negativ diversificarea activităților rurale, însă instituțiile donatoare internaționale oferă o finanțare substanțială pentru a compensa lipsa finanțării la nivel rural. Finanțarea rurală din alte surse decât cele bancare este mai mult sau mai puțin cunoscută și, pe baza acestor estimări efectuate în lucrare, se poate evalua crearea de locuri de muncă.

În acest context formularea unei strategii explicite dobândește o importanță deosebită pentru arealul teritorial al județului Dâmbovița, devenind o condiție hotărâtoare a atât a profitabilității și rentabilității activităților din spațiul rural, cât și a transferului forței de muncă de la activități agricole la activități nonagricole. Întregul demers are în vedere găsirea unui răspuns la întrebarea: elaborarea unor strategii pentru mediul rural al județului Dâmbovița, constituie și pot duce la conturarea unor soluții aplicabile pentru rezolvarea problemelor structurale cronice din acest areal teritorial ?

Cu modeste pretenții, lucrarea a fost elaborată în scopul edificării unei documentații privitoare la strategiile de dezvoltare a mediului rural, de a pune la dispoziția specialiștilor din județul Dâmbovița, precum și al altora de la alte niveluri

superioare de decizie, a unui instrument capabil să le orienteze activitatea, astfel încât să poată face față rezolvării problemelor ce se ivesc în mediul rural și cerințelor pieței unice europene și mondiale.

Pe această cale doctorandul dorește să aducă călduroase mulțumiri nu numai conducătorului științific, profesor univ. dr. Manea DRĂGHICI, ci și întregului colectiv profesoral al Facultății de Management, Inginerie Economică în Agricultură și Dezvoltare Rurală, care prin indicații valoroase au contribuit elaborarea și finalizarea acestei lucrări.